Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΡΑΝΤΟΥ
της 28ης Απριλίου 2022 [1]

Υπόθεση C-585/20

BFF Finance Iberia S.A.U.
κατά
Gerencia Regional de Salud de la Junta de Castilla y León

[αίτηση του Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 2 de Valladolid
(περιφερειακού διοικητικού πρωτοδικείου αριθ. 2 του Valladolid, Ισπανία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Οδηγία 2011/7/ΕΕ – Καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές – Είσπραξη απαιτήσεων πλειόνων επιχειρήσεων έναντι δημόσιας αρχής από εισπρακτική εταιρία – Άρθρο 6 – Κατ' αποκοπήν ποσό 40 ευρώ ως αποζημίωση για τα έξοδα εισπράξεως – Άρθρο 4 – Προθεσμία πληρωμής εφόσον προβλέπεται από τον νόμο ή τη σύμβαση διαδικασία για τη διαπίστωση της αντιστοιχίας των αγαθών ή υπηρεσιών με τα οριζόμενα στη σύμβαση – Άρθρο 2, σημείο 8 – Έννοια του "οφειλόμενου ποσού" – Συμπερίληψη του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) στη βάση υπολογισμού των τόκων υπερημερίας»

Εισαγωγή

1. Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία ορισμένων διατάξεων της οδηγίας 2011/7/ΕΕ για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές [2]. Η οδηγία αυτή τυγχάνει εφαρμογής στις πληρωμές που έχουν χαρακτήρα αμοιβής στο πλαίσιο εμπορικών συναλλαγών και αποσκοπεί να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, ιδίως δε των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) [3].

2. Η ως άνω αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της BFF Finance Iberia S.A.U. (στο εξής: BFF) και της Gerencia Regional de Salud de la Junta de Castilla y León (περιφερειακής υπηρεσίας υγείας της Αυτόνομης Κοινότητας Καστίλλης και Λεόν, Ισπανία) (στο εξής: περιφερειακή αρχή) σχετικά με την είσπραξη από την BFF, εις βάρος της ως άνω διοικητικής

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

[2] Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011 (ΕΕ 2011, L 48, σ. 1). Η οδηγία αυτή κατήργησε, από τις 16 Μαρτίου 2013, και αντικατέστησε την οδηγία 2000/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές (ΕΕ 2000, L 200, σ. 35).

[3] Βλ. άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2011/7.

αρχής, απαιτήσεων που αντιστοιχούν σε ποσά οφειλόμενα ως αντάλλαγμα για την προμήθεια αγαθών και την παροχή υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν από 21 εταιρίες προς κέντρα υγείας υπαγόμενα στην εν λόγω αρχή.

3. Με τα υποβληθέντα από το αιτούν δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα το Δικαστήριο καλείται να εξετάσει τις ακόλουθες διατάξεις:

– το άρθρο 6 της οδηγίας 2011/7 και, μεταξύ άλλων, τον σωρευτικό χαρακτήρα του κατ' αποκοπήν ποσού των 40 ευρώ ως αποζημιώσεως για τα έξοδα εισπράξεως οσάκις οι οφειλές, η είσπραξη των οποίων ζητείται σωρευτικώς έναντι μίας μόνον δημόσιας αρχής, προκύπτουν από πλείονα τιμολόγια μη εξοφληθέντα εμπροθέσμως εκ μέρους της αρχής αυτής και εκδοθέντα από διαφορετικές επιχειρήσεις οι οποίες, εν τω μεταξύ, εκχώρησαν τις ως άνω απαιτήσεις στην επιχείρηση που διεκδικεί την είσπραξή τους [4]·

– το άρθρο 4 της ως άνω οδηγίας, και, συγκεκριμένα, τους όρους εφαρμογής της προθεσμίας πληρωμής των νόμιμων τόκων υπερημερίας στις συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων αρχών [5], και

– το άρθρο 2, σημείο 8, της εν λόγω οδηγίας, σχετικά με την έννοια του «οφειλόμενου ποσού» και, ιδίως, το κατά πόσον ο αναγραφόμενος στα ληξιπρόθεσμα ανεξόφλητα τιμολόγια φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) συμπεριλαμβάνεται στη βάση υπολογισμού των νόμιμων τόκων υπερημερίας [6].

Η διαφορά της κύριας δίκης, τα προδικαστικά ερωτήματα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

4. Η BFF, εταιρία ισπανικού δικαίου που δραστηριοποιείται στον τομέα της εισπράξεως απαιτήσεων, αναδέχθηκε την εκχώρηση, από 21 εταιρίες, απαιτήσεων από ανεξόφλητα τιμολόγια προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών εκ μέρους των εταιριών αυτών, μεταξύ των ετών 2014 και 2017, προς κέντρα υγείας υπαγόμενα στην περιφερειακή αρχή.

5. Στις 31 Μαΐου 2019 η BFF αξίωσε από την ως άνω διοικητική αρχή την καταβολή ποσών που αντιστοιχούν σε κεφάλαιο, προσαυξημένο με τόκους υπερημερίας, καθώς και σε αποζημίωση για τα έξοδα εισπράξεως στα οποία υποβλήθηκε, ύψους 40 ευρώ ανά ανεξόφλητο τιμολόγιο, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ley 3/2004, por la que se establecen medidas de lucha contra la

[4] Το Δικαστήριο κλήθηκε να ερμηνεύσει το άρθρο 6 της οδηγίας 2011/7 στις αποφάσεις της 16ης Φεβρουαρίου 2017, IOS Finance EFC (C-555/14, στο εξής: απόφαση IOS Finance, EU:C:2017:121), της 1ης Ιουνίου 2017, Zarski (C-330/16, στο εξής: απόφαση Zarski, EU:C:2017:418), της 13ης Σεπτεμβρίου 2018, Česká pojišťovna (C-287/17, στο εξής: απόφαση Česká pojišťovna, EU:C:2018:707), και της 9ης Ιουλίου 2020, RL (Οδηγία για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών) (C-199/19, στο εξής: απόφαση RL, EU:C:2020:548), καθώς και στη διάταξη της 11ης Απριλίου 2019, Gambietz (C-131/18, EU:C:2019:306). Το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας 2000/35, το οποίο αντικαταστάθηκε, κατ' ουσίαν, από το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2011/7, ερμηνεύθηκε επίσης από το Δικαστήριο, με τις αποφάσεις της 3ης Απριλίου 2008, 01051 Telecom (C-306/06, EU:C:2008:187), και της 15ης Δεκεμβρίου 2016, Nemec (C-256/15, στο εξής: απόφαση Nemec, EU:C:2016:954). Το άρθρο 6 της οδηγίας 2011/7 αποτελεί αντικείμενο προδικαστικής παραπομπής στην εκκρεμή υπόθεση C-370/21 DOMUS-SOFTWARE-AG κατά Marc Braschoß Immobilien GmbH.

[5] Το Δικαστήριο ερμήνευσε το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/7 στις αποφάσεις IOS Finance και της 28ης Ιανουαρίου 2020, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Οδηγία για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών) (C-122/18, στο εξής: απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας, EU:C:2020:41).

[6] Το Δικαστήριο κλήθηκε να ερμηνεύσει ορισμένα άλλα σημεία του άρθρου 2 της οδηγίας 2011/7 στις αποφάσεις Zarski, Επιτροπή κατά Ιταλίας, RL, της 18ης Νοεμβρίου 2020, Techbau (C-299/19, EU:C:2020:937), καθώς και της 13ης Ιανουαρίου 2022, New Media Development & Hotel Services (C-327/20, EU:C:2022:23).

morosidad en las operaciones comerciales (νόμος 3/2004 περί θεσπίσεως μέτρων για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές), της 29ης Δεκεμβρίου 2004[7].

6. Δεδομένου ότι η εν λόγω διοικητική αρχή δεν ικανοποίησε την ως άνω αξίωση, η BFF άσκησε ένδικη προσφυγή ενώπιον του Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 2 de Valladolid (περιφερειακού διοικητικού πρωτοδικείου αριθ. 2 του Valladolid, Ισπανία), αιτούντος δικαστηρίου, με αίτημα να υποχρεωθεί η περιφερειακή αρχή να της καταβάλει ποσά που αντιστοιχούν σε κεφάλαιο ύψους 51 610,67 ευρώ, πλέον τόκων υπερημερίας· ποσό 40 ευρώ, ως έξοδα εισπράξεως, για κάθε ανεξόφλητο τιμολόγιο· ποσό 43 626,76 ευρώ για νόμιμους τόκους· ποσό για νόμιμους τόκους που προκύπτουν από τους τόκους υπερημερίας, καθώς και έξοδα και δαπάνες.

7. Το αιτούν δικαστήριο εκφράζει αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία των διατάξεων της οδηγίας 2011/7 οι οποίες αφορούν τον υπολογισμό ορισμένων από τα ως άνω ποσά και ως προς τον συμβατό με τις διατάξεις αυτές χαρακτήρα της ισπανικής νομοθεσίας περί μεταφοράς τους στο εθνικό δίκαιο.

8. Κατ' αρχάς, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς την ερμηνεία του άρθρου 6 της οδηγίας 2011/7 σχετικά με το κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ που οφείλεται ως αποζημίωση για τα έξοδα εισπράξεως όταν εγείρεται αξίωση για το σύνολο των οφειλών από πλείονα ανεξόφλητα ληξιπρόθεσμα τιμολόγια. Διευκρινίζει ότι στην εθνική νομολογία δεν επικρατεί ομοφωνία ως προς το ζήτημα εάν το ως άνω κατ' αποκοπήν ποσό πρέπει να υπολογίζεται ανά τιμολόγιο ή ανά απαίτηση.

9. Εν συνεχεία, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν συνάδει με την οδηγία 2011/7 κανόνας του εθνικού δικαίου ο οποίος προβλέπει προθεσμία πληρωμής 60 ημερών σε όλες τις περιπτώσεις και για όλα τα είδη συμβάσεων, αποτελούμενη από αρχική περίοδο 30 ημερών για την αποδοχή και από συμπληρωματική περίοδο 30 ημερών για την πληρωμή, χωρίς η προθεσμία αυτή των 60 ημερών να προβλέπεται ρητώς στη σύμβαση ή να δικαιολογείται υπό το πρίσμα του ιδιαίτερου χαρακτήρα ή των ειδικών χαρακτηριστικών της συμβάσεως.

10. Τέλος, το εν λόγω δικαστήριο εκτιμά ότι πρέπει να διευκρινιστεί, λαμβανομένων υπόψη των διαφορετικών ερμηνευτικών προσεγγίσεων που ακολουθούν τα εθνικά δικαστήρια, αν το άρθρο 2 της οδηγίας 2011/7 παρέχει τη δυνατότητα να συμπεριληφθεί στη βάση υπολογισμού των τόκων υπερημερίας το αναγραφόμενο στο τιμολόγιο ποσό του ΦΠΑ που οφείλεται για την πραγματοποιηθείσα παροχή ή αν απαιτείται σχετικώς διάκριση αναλόγως του χρόνου κατά τον οποίο ο αντισυμβαλλόμενος της διοικητικής αρχής καταβάλλει το ποσό αυτό στο δημόσιο ταμείο.

[7] BOE αριθ. 314, της 30ής Δεκεμβρίου 2004, σ. 42334 (στο εξής: νόμος 3/2004).

11. Στο πλαίσιο αυτό, το Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 2 de Valladolid (περιφερειακό διοικητικό πρωτοδικείο αριθ. 2 του Valladolid) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«Λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων του άρθρου 4, παράγραφος 1, του άρθρου 6 και του άρθρου 7, παράγραφοι 2 και 3, της [οδηγίας 2011/7]:

1) Έχει το άρθρο 6 της οδηγίας 2011/7 την έννοια ότι τα 40 ευρώ οφείλονται σε κάθε περίπτωση ανά τιμολόγιο, εφόσον ο πιστωτής εγείρει εξατομικευμένα τις αξιώσεις που απορρέουν από κάθε τιμολόγιο ενώπιον τόσο των διοικητικών αρχών όσο και των δικαστηρίων ή τα 40 ευρώ οφείλονται ανά τιμολόγιο σε κάθε περίπτωση, ακόμη και αν έχουν εγερθεί γενικές αξιώσεις για το σύνολο των απαιτήσεων;

2) Πώς πρέπει να ερμηνευθεί το άρθρο 198, παράγραφος 4, του [νόμου 9/2017] [8] το οποίο προβλέπει προθεσμία πληρωμής 60 ημερών σε κάθε περίπτωση και για όλες τις συμβάσεις, τάσσοντας αρχική περίοδο 30 ημερών ως προθεσμία επαλήθευσης και τις επόμενες 30 ημέρες ως προθεσμία πληρωμής, [λαμβανομένης υπόψη της αιτιολογικής σκέψης] 23 της οδηγίας 2011/7 […];

3) Πώς πρέπει να ερμηνευθεί το άρθρο 2 της οδηγίας 2011/7; Μπορεί η οδηγία [αυτή] να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι στη βάση υπολογισμού των τόκων υπερημερίας, την οποία η ίδια αναγνωρίζει, περιλαμβάνεται και ο ΦΠΑ ο οποίος προέκυψε από την παροχή που πραγματοποιήθηκε και του οποίου το ποσό συμπεριλαμβάνεται στο ποσό που αναγράφεται στο τιμολόγιο; Ή είναι αναγκαία η διάκριση αναλόγως του χρονικού σημείου κατά το οποίο ο αντισυμβαλλόμενος καταβάλλει τον φόρο στη φορολογική αρχή;»

12. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η περιφερειακή αρχή, η Ισπανική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι οποίες απάντησαν επίσης σε γραπτές ερωτήσεις του Δικαστηρίου.

Ανάλυση

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

13. Η διαφορά στο πλαίσιο της οποίας υποβάλλεται η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά τη δικαστική είσπραξη των απαιτήσεων οι οποίες εκχωρήθηκαν στην εισπρακτική εταιρία BFF από 21 εταιρίες και οι οποίες οφείλονται στη μη εμπρόθεσμη εξόφληση, εκ μέρους της αρμόδιας διοικητικής αρχής, της αμοιβής για τα αγαθά που παραδόθηκαν και τις υπηρεσίες που παρασχέθηκαν από τις ως άνω εταιρίες σε κέντρα υγείας υπαγόμενα στην εν λόγω διοικητική αρχή.

14. Προκαταρκτικώς, τίθεται το ζήτημα αν η διαφορά αυτή αφορά «εμπορική συναλλαγή» κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 1, της οδηγίας 2011/7, η οποία ορίζεται ως «κάθε συναλλαγή μεταξύ επιχειρήσεων ή μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων αρχών, η οποία οδηγεί στην παράδοση αγαθών ή στην παροχή υπηρεσιών έναντι αμοιβής», και, ως εκ τούτου, αν η

[8] Ley 9/2017, de Contratos del Sector Público, por la que se transponen al ordenamiento jurídico español las Directivas del Parlamento Europeo y del Consejo 2014/23/UE y 2014/24/UE, de 26 de febrero de 2014 (νόμος 9/2017 περί δημοσίων συμβάσεων, με τον οποίο μεταφέρονται στην ισπανική έννομη τάξη οι οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2014/23/ΕΕ και 2014/24/ΕΕ, της 26ης Φεβρουαρίου 2014), της 8ης Νοεμβρίου 2017 (BOE αριθ. 272, της 9ης Νοεμβρίου 2017, σ. 107714).

συγκεκριμένη περίπτωση εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της ως άνω οδηγίας. Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας, η οδηγία καλύπτει «όλες τις πληρωμές που έχουν χαρακτήρα αμοιβής στο πλαίσιο εμπορικών συναλλαγών».

15. Επί του ζητήματος αυτού θα μπορούσαν να διατυπωθούν αμφιβολίες, διότι οι επίμαχες απαιτήσεις απορρέουν από συμβατικές σχέσεις που δεν υφίστανται μεταξύ της περιφερειακής αρχής και της BFF, αλλά μεταξύ της ως άνω διοικητικής αρχής και των εταιριών από τις οποίες η BFF εξαγόρασε τις απαιτήσεις αυτές.

16. Επισημαίνω ως προς το ανωτέρω ζήτημα ότι οι επίμαχες απαιτήσεις αφορούν μη εξοφληθείσες, εκ μέρους δημόσιας αρχής, αμοιβές ως αντάλλαγμα για την παράδοση αγαθών και την παροχή υπηρεσιών από επιχειρήσεις (ήτοι, τις 21 εκχωρήτριες εταιρίες). Επομένως, οι εν λόγω απαιτήσεις απορρέουν από «εμπορική συναλλαγή», κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 1, της οδηγίας 2011/7, η δε BFF τις απέκτησε μαζί με το σύνολο των δικαιωμάτων εκ των συγκεκριμένων απαιτήσεων. Ως εκ τούτου, η περίπτωση της κύριας δίκης αποτελεί επέκταση των αρχικών εμπορικών συναλλαγών. Βάσει της συλλογιστικής αυτής, η εκχώρηση των απαιτήσεων από τους αρχικούς πιστωτές προς την εισπρακτική εταιρία είναι άνευ σημασίας για την εφαρμογή ratione materiae της ως άνω οδηγίας στην επίμαχη περίπτωση.

17. Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από τις αποφάσεις IOS Finance[9] και RL[10], οι οποίες προσδιορίζουν το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2011/7 κατά ευρύ τρόπο, καθιστώντας δυνατή την εφαρμογή της σε όλες τις πληρωμές που έχουν χαρακτήρα αμοιβής στο πλαίσιο εμπορικών συναλλαγών.

18. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι η σχέση μεταξύ της αρμόδιας διοικητικής αρχής και της BFF εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2011/7.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

19. Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 6 της οδηγίας 2011/7 έχει την έννοια ότι το ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ ως αποζημίωση του πιστωτή για τα έξοδα εισπράξεως οφείλεται ανά ανεξόφλητο τιμολόγιο δεόντως προσδιοριζόμενο στην αξίωση ή ανά ασκηθείσα διοικητική ή δικαστική αξίωση, ανεξαρτήτως του αριθμού των τιμολογίων των οποίων ζητείται η πληρωμή[11].

20. Η περιφερειακή αρχή υποστηρίζει ότι το άρθρο 6 της οδηγίας αυτής έχει την έννοια ότι το κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ οφείλεται ανά απαίτηση, ανεξαρτήτως του αριθμού των τιμολογίων των οποίων ζητείται η πληρωμή. Ομοίως, η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το ως άνω κατ' αποκοπήν ποσό δεν συνδέεται με τα τιμολόγια, αλλά με τα έξοδα που συνδέονται με

[9] Η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση IOS Finance αφορούσε επίσης αγωγή για τη σωρευτική είσπραξη πλειόνων απαιτήσεων ασκηθείσα από εισπρακτική εταιρία στην οποία είχαν εκχωρηθεί οι απαιτήσεις από πλείονες εταιρίες. Μολονότι, βεβαίως, στην απόφασή του το Δικαστήριο δεν εξέτασε το ζήτημα της εφαρμογής rationae materiae της οδηγίας 2011/7, το γεγονός, πάντως, ότι έδωσε απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία των διατάξεων της οδηγίας αυτής προϋποθέτει την εκ μέρους του εκτίμηση ότι η εν λόγω περίπτωση ενέπιπτε στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της ως άνω οδηγίας.

[10] Απόφαση RL (σκέψεις 22 και 23 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[11] Σε περίπτωση που γίνει δεκτή η πρώτη ερμηνευτική εκδοχή, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν τα 40 ευρώ οφείλονται ανά τιμολόγιο, εφόσον ο πιστωτής έχει εγείρει εξατομικευμένα τις αξιώσεις που απορρέουν από κάθε τιμολόγιο ενώπιον είτε των διοικητικών αρχών είτε των διοικητικών δικαστηρίων ή αν τα 40 ευρώ οφείλονται ανά τιμολόγιο σε κάθε περίπτωση, ακόμη και εάν έχει εγερθεί γενικού χαρακτήρα αξίωση για το σύνολο των απαιτήσεων.

την είσπραξη των οφειλόμενων ποσών. Η Επιτροπή, από την πλευρά της, θεωρεί ότι το εν λόγω κατ' αποκοπήν ποσό οφείλεται ανά μη εξοφληθέν εντός της ταχθείσας προθεσμίας τιμολόγιο (ή εμπορική συναλλαγή).

21. Αρχικώς, υπενθυμίζω ότι σκοπός του άρθρου 6 της οδηγίας 2011/7 είναι να διασφαλίσει την ελάχιστη αποζημίωση του πιστωτή για τα έξοδα εισπράξεως στα οποία υποβλήθηκε οσάκις είναι απαιτητοί τόκοι υπερημερίας δυνάμει της οδηγίας αυτής, είτε βάσει του άρθρου 3 (εμπορικές συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων) είτε βάσει του άρθρου 4 (συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων αρχών) της εν λόγω οδηγίας. Εξάλλου, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει, ότι το ως άνω άρθρο 6 μεταφέρθηκε στο ισπανικό δίκαιο με το άρθρο 8 του νόμου 3/2004, το οποίο προβλέπει επίσης το ποσό των 40 ευρώ του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας [12].

22. Όσον αφορά την ερμηνεία των ως άνω διατάξεων, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος [13].

23. Κατά πρώτον, όσον αφορά το γράμμα του άρθρου 6 της οδηγίας 2011/7, πρέπει να επισημανθεί ότι, με την παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου, προβλέπεται δικαίωμα του πιστωτή να λάβει από τον οφειλέτη τουλάχιστον το σταθερό ποσό των 40 ευρώ. Η παράγραφος 2 του ως άνω άρθρου επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να διασφαλίζουν, αφενός, ότι το συγκεκριμένο κατ' αποκοπήν ποσό είναι απαιτητό αυτοδικαίως, χωρίς να απαιτείται όχληση [14], και, αφετέρου, ότι αποτελεί αποζημίωση για τα έξοδα εισπράξεως του πιστωτή. Η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι ο πιστωτής δικαιούται να ζητήσει από τον οφειλέτη, επιπλέον του κατ' αποκοπήν ποσού των 40 ευρώ, και εύλογη αποζημίωση για όλα τα υπολειπόμενα έξοδα εισπράξεως πέραν του εν λόγω κατ' αποκοπήν ποσού, στα οποία υποβλήθηκε εξαιτίας της υπερημερίας του οφειλέτη, όπως οι δαπάνες λόγω προσφυγής στις υπηρεσίες δικηγόρου ή εταιρίας εισπράξεως οφειλών [15].

24. Στο πλαίσιο αυτό, από τη συνδυασμένη ερμηνεία των αιτιολογικών σκέψεων 19 και 20 της οδηγίας 2011/7, οι οποίες αποσκοπούν κατ' ουσίαν στην αιτιολόγηση του περιεχομένου του άρθρου 6 της οδηγίας αυτής, προκύπτει ότι το κατ' αποκοπήν ποσό που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας αποτελεί απλώς μέρος της «ικανή[ς] αποζημίωση[ς] των πιστωτών για τα έξοδα είσπραξης που οφείλονται στις καθυστερήσεις πληρωμών, [ούτως] ώστε να αποτρέπονται τέτοιου είδους καθυστερήσεις». Πράγματι, όπως διαλαμβάνεται στη δεύτερη περίοδο της αιτιολογικής σκέψεως 19 της ίδιας οδηγίας, το ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό που καθορίζει ο νομοθέτης της Ένωσης αντιστοιχεί στην «είσπραξη του διοικητικού κόστους και την αποζημίωση για το εσωτερικό κόστος που οφείλεται στην καθυστέρηση της πληρωμής».

[12] Δεδομένου ότι πρόκειται για ελάχιστη εναρμόνιση, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να προβλέπουν ως αποζημίωση για το κόστος εισπράξεως κατ' αποκοπήν ποσά υψηλότερα των 40 ευρώ και, συνεπώς, ευνοϊκότερα για τον πιστωτή (βλ. αιτιολογική σκέψη 21 της οδηγίας 2011/7).

[13] Πρβλ. απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας (σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[14] Ειδικότερα, κατά την αιτιολογική σκέψη 16 της οδηγίας 2011/7, «[η οδηγία] δεν θα πρέπει να υποχρεώνει τους πιστωτές να απαιτούν τόκους υπερημερίας. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης πληρωμής, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να επιτρέπει στον πιστωτή να χρεώνει τόκους υπερημερίας χωρίς προηγούμενη όχληση για μη εκτέλεση ή άλλη παρεμφερή ειδοποίηση προς τον οφειλέτη σχετικά με την υποχρέωσή του να πληρώσει».

[15] Βλ. απόφαση Česká pojišťovna (σκέψεις 18, 20 και 21).

25. Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα ότι το γεγονός ότι η αιτιολογική σκέψη 19 επισημαίνει ότι η οδηγία 2011/7 πρέπει να καθορίσει ένα ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό για την απόδοση των διοικητικών εξόδων και την αποζημίωση των εσωτερικών εξόδων που οφείλονται στην καθυστερημένη πληρωμή δεν αποκλείει επίσης τη δυνατότητα παροχής εύλογης αποζημιώσεως στον πιστωτή, στο μέτρο που το εν λόγω ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό είναι ανεπαρκές. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 20 της ως άνω οδηγίας, εκτός από την απαίτηση καταβολής του κατ' αποκοπήν ποσού, οι πιστωτές θα πρέπει να έχουν και δικαίωμα αποζημιώσεως για «τα άλλα έξοδα είσπραξης» που προκύπτουν εξαιτίας της υπερημερίας. Αυτά ακριβώς τα πρόσθετα «υπολειπόμενα έξοδα είσπραξης» μνημονεύει το άρθρο 6, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας. Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, με τη φράση «πάνω από το κατ' αποκοπήν ποσό», ο νομοθέτης της Ένωσης ήθελε να υπογραμμίσει ότι μπορούν να αποτελούν αντικείμενο εύλογης αποζημιώσεως και κάθε είδους έξοδα εισπράξεως που υπερβαίνουν το ποσό των 40 ευρώ [16], δεδομένου ότι δεν πρόκειται για έξοδα άλλου είδους από τα διαλαμβανόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού [17].

26. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων και στο μέτρο που το κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ είναι απαιτητό «χωρίς να απαιτείται όχληση [προς τον οφειλέτη]» και αποσκοπεί στην είσπραξη του «διοικητικού κόστους και την αποζημίωση για το εσωτερικό κόστος που οφείλεται στην καθυστέρηση της πληρωμής», είναι κατά τη γνώμη μου προφανές ότι το απαιτητό του ποσού αυτού εξαρτάται από την ύπαρξη διοικητικής ή δικαστικής αξιώσεως.

27. Ωστόσο, το γεγονός ότι το κατ' αποκοπήν ποσό προϋποθέτει τέτοια αξίωση δεν μπορεί να έχει την έννοια, όπως το ερμηνεύει κατ' ουσίαν η Ισπανική Κυβέρνηση, ότι είναι απαιτητό ανά οφειλέτη και όχι ανά τιμολόγιο, οπότε το κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ μπορεί να αθροίζεται όταν η είσπραξη ζητείται σωρευτικώς για πλείονα τιμολόγια έναντι μίας μόνον δημόσιας αρχής.

28. Ειδικότερα, κατά γραμματική ερμηνεία, αξίωση (διοικητική ή δικαστική) αποζημιώσεως του πιστωτή για τα έξοδα εισπράξεως στα οποία υποβλήθηκε προϋποθέτει, κατά το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 3, της οδηγίας 2011/7, «υπερημερία». Συγκεκριμένα, η «υπερημερία» συνιστά τον λόγο υπολογισμού των εξόδων για τα οποία πρέπει να αποζημιωθεί ο πιστωτής. Ωστόσο, η καθυστέρηση αυτή πληρωμής αφορά εμπορικές συναλλαγές θεωρούμενες ατομικώς η καθεμία. Οι εν λόγω συναλλαγές αποδεικνύονται κατ' ανάγκη με την έκδοση τιμολογίου (ή ισοδύναμης απαιτήσεως πληρωμής) [18]. Συγκεκριμένα, όπως υπενθυμίζεται στην αιτιολογική σκέψη 18 της ως άνω οδηγίας, «τα τιμολόγια θεμελιώνουν απαίτηση πληρωμής» και, συγκεκριμένα, η παραλαβή του τιμολογίου καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό προθεσμιών πληρωμής [19].

29. Επομένως, το άρθρο 6 της οδηγίας 2011/7 είναι διατυπωμένο κατά τρόπο που προϋποθέτει ότι οποιαδήποτε αποζημίωση για τα έξοδα εισπράξεως συνδέεται κατ' ανάγκην με κάθε εμπορική συναλλαγή και, ως εκ τούτου, με κάθε τιμολόγιο.

30. Κατά δεύτερον, η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 6 της ως άνω οδηγίας. Ειδικότερα, όπως επισημαίνεται στο σημείο 21 των παρουσών προτάσεων, το δικαίωμα για κατ' αποκοπήν ποσό εξαρτάται από την ύπαρξη τόκων υπερημερίας απαιτητών σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4 της εν λόγω οδηγίας. Με άλλα λόγια, ο πιστωτής μπορεί

16 Βλ. απόφαση Česká pojišťovna (σκέψη 22).

17 Βλ. απόφαση Česká pojišťovna (σκέψεις 22 και 23).

18 Πρβλ. άρθρο 2, σημεία 4 και 8, της οδηγίας 2011/7.

19 Βλ., ως προς το ζήτημα αυτό, σημείο 40 των παρουσών προτάσεων.

να απαιτήσει τόκους υπερημερίας λόγω μη εξοφλήσεως στο πλαίσιο συγκεκριμένης συναλλαγής, με αποτέλεσμα κάθε συναλλαγή (αποδεικνυόμενη από την ύπαρξη τιμολογίου) να παρέχει στον πιστωτή δικαίωμα σε κατ' αποκοπήν αποζημίωση ύψους 40 ευρώ.

31. Κατά τρίτον, φρονώ ότι η γραμματική και η συστηματική ερμηνεία του άρθρου 6 της οδηγίας 2011/7 επιρρωννύονται από τους σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία αυτή καθώς και από την επίμαχη διάταξη.

32. Ειδικότερα, αφενός, ο γενικός σκοπός της οδηγίας 2011/7, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, έγκειται στην καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, οι δε καθυστερήσεις αυτές αποτελούν, κατά την αιτιολογική σκέψη 12 της ως άνω οδηγίας, παράβαση συμβατικής υποχρεώσεως η οποία έχει γίνει οικονομικά ελκυστική για τους οφειλέτες λόγω των χαμηλών ή των ανύπαρκτων τόκων υπερημερίας που επιβάλλονται στις καθυστερήσεις πληρωμών [20]. Ως εκ τούτου, η εν λόγω οδηγία έχει ως σκοπό την αποτελεσματική προστασία του πιστωτή έναντι των καθυστερήσεων πληρωμών [21]. Μια τέτοιου είδους προστασία συνεπάγεται ότι παρέχεται στον εν λόγω πιστωτή η κατά το δυνατό πληρέστερη αποζημίωση για τα έξοδα εισπράξεως στα οποία υποβλήθηκε ώστε να αποθαρρύνει τέτοιες καθυστερήσεις πληρωμών [22]. Όσον αφορά, όμως, τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κύριας δίκης, η ερμηνεία του άρθρου 6 της ίδιας οδηγίας υπό την έννοια ότι το κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ συνδέεται με την αξίωση και, επομένως, εφαρμόζεται μόνον άπαξ θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αντιβαίνει στον σκοπό αυτόν.

33. Αφετέρου, από την αιτιολογική σκέψη 19 της οδηγίας 2011/7 προκύπτει σαφώς ότι σκοπός του άρθρου 6 της οδηγίας είναι να προβλεφθεί η «ικανή αποζημίωση των πιστωτών για τα έξοδα είσπραξης που οφείλονται στις καθυστερήσεις πληρωμών, ώστε να αποτρέπονται τέτοιου είδους καθυστερήσεις» [23]. Όπως υποστηρίζει η Επιτροπή και όπως καταδεικνύουν τα ποσά των αξιώσεων στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, τα έξοδα που οφείλονται στην είσπραξη ανεξόφλητων οφειλών ενδέχεται να αποτελούν σημαντικό μέρος των ταμειακών ροών μιας επιχειρήσεως, ιδίως στην περίπτωση μιας ΜΜΕ. Ως εκ τούτου, η σύνδεση της αποζημιώσεως αυτής με κάθε τιμολόγιο που αποτελεί αντικείμενο αξιώσεως και όχι με το σύνολο της απαιτήσεως αυξάνει αναμφίβολα το ποσό της απαιτήσεως που μπορεί να εισπράξει ο πιστωτής, αποθαρρύνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τις καθυστερήσεις πληρωμών και συντελώντας στην επίτευξη του γενικού σκοπού της εν λόγω οδηγίας ο οποίος μνημονεύεται στο σημείο 32 των παρουσών προτάσεων.

[20] Βλ. αποφάσεις Česká pojišťovna (σκέψη 25) και IOS Finance (σκέψη 24).

[21] Βλ. αποφάσεις Česká pojišťovna (σκέψη 26) και Nemec (σκέψη 50).

[22] Βλ. απόφαση Česká pojišťovna (σκέψη 26).

[23] Η υπογράμμιση δική μου.

34. Τέλος, θα ήθελα να προσθέσω ότι η ανωτέρω ερμηνεία συνάδει επίσης με το ιστορικό θεσπίσεως του άρθρου 6 της οδηγίας 2011/7. Πράγματι, η αιτιολογική έκθεση της προτάσεως οδηγίας της Επιτροπής ανέφερε ότι ο σκοπός της διατάξεως αυτής ήταν διττός, ήτοι, πρώτον, ο πιστωτής να μπορεί να καλύψει το εσωτερικό διοικητικό κόστος που συνδέεται με την καθυστέρηση της πληρωμής και, δεύτερον, να επιδράσει αποτρεπτικά στους οφειλέτες [24].

35. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω να δοθεί στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα η απάντηση ότι το άρθρο 6 της οδηγίας 2011/7 έχει την έννοια ότι το δικαίωμα (ελάχιστης) αποζημιώσεως ύψους 40 ευρώ (ή ισοδύναμου ποσού) για έξοδα εισπράξεως εφαρμόζεται ανά τιμολόγιο (ή ανά εμπορική συναλλαγή) για το οποίο καταβάλλονται τόκοι υπερημερίας.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

36. Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/7, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψεως 23 της οδηγίας αυτής, αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει, στην περίπτωση συναλλαγών μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων αρχών, προθεσμία πληρωμής μέγιστης διάρκειας 60 ημερών ανεξαρτήτως περιστάσεων και για όλες τις συμβάσεις, υποδιαιρούμενη σε αρχική προθεσμία 30 ημερών για τη διαδικασία αποδοχής ή επαληθεύσεως της αντιστοιχίας των παραδοθέντων αγαθών ή των παρασχεθεισών υπηρεσιών με τα οριζόμενα στη σύμβαση και σε συμπληρωματική προθεσμία 30 ημερών για την εξόφληση του συμφωνηθέντος τιμήματος.

37. Η περιφερειακή αρχή και η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/7 δεν αντιτίθεται σε τέτοια ρύθμιση. Η Επιτροπή συντάσσεται με τη θέση αυτή, υπό την προϋπόθεση ότι, αφενός, η εφαρμογή της συμπληρωματικής προθεσμίας εξαρτάται από την ύπαρξη ειδικής διαδικασίας αποδοχής ή επαληθεύσεως της αντιστοιχίας των παραδοθέντων αγαθών ή των παρασχεθεισών υπηρεσιών με τα οριζόμενα στη σύμβαση (στο εξής: διαδικασία αποδοχής) και, αφετέρου, ότι δεν έχει ως αποτέλεσμα την καταστρατήγηση της γενικής υποχρεώσεως πληρωμής εντός 30 ημερών.

38. Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται καταρχάς ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/7, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, κατά τις εμπορικές συναλλαγές στις οποίες ο οφειλέτης είναι δημόσια αρχή, ο πιστωτής που έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του και δεν έχει λάβει το οφειλόμενο ποσό εγκαίρως δικαιούται νόμιμο τόκο υπερημερίας, χωρίς να απαιτείται όχληση, εκτός εάν ο οφειλέτης δεν ευθύνεται για την καθυστέρηση [25]. Εν συνεχεία, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 3, στοιχείο α′, της οδηγίας αυτής, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, στο πλαίσιο των ίδιων ως άνω συναλλαγών, η προθεσμία πληρωμής δεν υπερβαίνει τις 30 ημερολογιακές ημέρες (στο εξής: γενική προθεσμία) από την επέλευση των πραγματικών περιστάσεων που απαριθμεί η διάταξη αυτή, ιδίως στα σημεία i έως iv. Τέλος, το άρθρο 4,

[24] Βλ. άρθρο 4 της προτάσεως της Επιτροπής για την αναδιατύπωση της οδηγίας 2000/35 [COM(2009) 126 τελικό]. Συγκεκριμένα, η αρχή περί επιβολής ενός κατ' αποκοπήν ποσού για την αποζημίωση των εξόδων εισπράξεως των ανεξόφλητων ποσών προβλεπόταν στο άρθρο 4 (το οποίο έφερε τον τίτλο «Αποζημίωση για τα έξοδα είσπραξης») της αρχικής προτάσεως της Επιτροπής, πλην όμως υπό αυστηρότερους όρους. Ειδικότερα, σύμφωνα με την αρχική αυτή διάταξη, το κατ' αποκοπήν ποσό των 40 ευρώ αφορούσε αποκλειστικώς χρέη μικρότερα των 1 000 ευρώ. Αντιθέτως, το άρθρο 4 της προτάσεως της Επιτροπής προέβλεπε το κατ' αποκοπήν ποσό των 70 ευρώ για χρέη μεταξύ 1 000 και 10 000 ευρώ και, τέλος, ποσό ισοδύναμο με το 1 % του ποσού για το οποίο ο τόκος λόγω καθυστέρησης της πληρωμής καθίσταται απαιτητός για χρέη ίσα ή μεγαλύτερα των 10 000 ευρώ. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέφρασε την επιθυμία να μετριάσει την αυστηρότητα της εν λόγω αρχικής διατάξεως, προτείνοντας τροπολογία η οποία, κατ' ουσίαν, συνίστατο στον καθορισμό του κατ' αποκοπήν ποσού για την ανάκτηση των εξόδων εισπράξεως ανά οφειλέτη και όχι ανά τιμολόγιο, στη συνέχεια, όμως, απέσυρε την τροπολογία αυτή (βλ. τροπολογία 29 της εκθέσεως σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής, της 4ης Μαΐου 2010), συγκλίνοντας ουσιαστικά με το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς την καταβολή των εξόδων αυτών ανά τιμολόγιο.

[25] Βλ. απόφαση IOS Finance (σκέψη 27).

παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας παρέχει στα κράτη μέλη την ευχέρεια να παρατείνουν την ως άνω προθεσμία σε 60 ημερολογιακές ημέρες κατά το μέγιστο, όσον αφορά τις διαλαμβανόμενες δημόσιες αρχές και επιχειρήσεις [26].

39. Αφενός, όσον αφορά το γράμμα του άρθρου 4, παράγραφος 3, της οδηγίας 2011/7, υπενθυμίζω ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η διάταξη αυτή επιβάλλει στα κράτη μέλη συγκεκριμένη υποχρέωση για την αποτελεσματική τήρηση, εκ μέρους των δημοσίων αρχών τους, των προθεσμιών πληρωμής των νόμιμων τόκων, τις οποίες προβλέπει η συγκεκριμένη διάταξη [27].

40. Ειδικότερα, τα σημεία i έως iv της ως άνω διατάξεως καθορίζουν προθεσμία πληρωμής μη υπερβαίνουσα τις 30 ημερολογιακές ημέρες, η οποία υπολογίζεται με αφετηρία τρεις διαφορετικές ημερομηνίες, αναλόγως των πραγματικών περιστάσεων κάθε περιπτώσεως, και συγκεκριμένα:

– την ημερομηνία παραλαβής από τον οφειλέτη του τιμολογίου (ή άλλης ισοδύναμης αιτήσεως για πληρωμή, στο εξής, από κοινού: τιμολόγιο) (σημείο i)·

– την ημερομηνία της παραλαβής των αγαθών ή της παροχής των υπηρεσιών, εφόσον η ημερομηνία παραλαβής του τιμολογίου δεν είναι βέβαιη (σημείο ii) ή εφόσον ο οφειλέτης παραλάβει το τιμολόγιο πριν από τα αγαθά ή τις υπηρεσίες (σημείο iii)· ή

– την ημερομηνία κατά την οποία διενεργείται η αποδοχή ή η επαλήθευση, εφόσον προβλέπεται από τον νόμο ή τη σύμβαση διαδικασία αποδοχής, και εάν ο οφειλέτης παραλάβει το τιμολόγιο νωρίτερα από την ημερομηνία ή την ίδια ημερομηνία κατά την οποία διενεργείται η αποδοχή ή η επαλήθευση (σημείο iv).

41. Αφετέρου, με το άρθρο 4, παράγραφος 4, της οδηγίας 2011/7, ο νομοθέτης της Ένωσης παρέχει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να παρατείνουν τις προμνημονευθείσες προθεσμίες της παραγράφου 3, στοιχείο α′, του άρθρου αυτού, με μέγιστη διάρκεια έως 60 ημέρες, σε δύο περιπτώσεις, συγκεκριμένα δε για τις δημόσιες αρχές που ασκούν οικονομική δραστηριότητα βιομηχανικού ή εμπορικού χαρακτήρα ως δημόσιες επιχειρήσεις (στοιχείο α′) [28] ή για τις δημόσιες επιχειρήσεις που παρέχουν υγειονομική μέριμνα [29] (στοιχείο β′), και δη μέσω διαδικασίας που προβλέπει τη διαβίβαση στην Επιτροπή εκθέσεως σχετικά με την εν λόγω παράταση.

42. Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο φαίνεται να εκφράζει αμφιβολίες μόνον ως προς τον συμβατό χαρακτήρα του εθνικού δικαίου με τις διατάξεις της οδηγίας 2011/7 σχετικά με τη διαδικασία αποδοχής, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο α′, σημείο iv, της οδηγίας αυτής. Επομένως, το γεγονός ότι η διαφορά της κύριας δίκης αφορά παροχές προς κέντρα υγείας στερείται σημασίας για τους σκοπούς της παρούσας αναλύσεως, δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο δεν αναφέρει ότι το γεγονός αυτό είναι ικανό, αφ' εαυτού, να επιφέρει την εφαρμογή της μέγιστης προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 4, στοιχείο β′, της εν λόγω οδηγίας. Ως εκ τούτου, είναι σκόπιμο να αναλυθούν μόνον οι διατάξεις σχετικά με τη διαδικασία αποδοχής, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο α′, σημείο iv, της ίδιας ως άνω οδηγίας.

[26] Βλ. απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας (σκέψη 38).

[27] Απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας (σκέψεις 40, 43 και 53). Στην απόφαση εκείνη, το Δικαστήριο έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι ο μέσος χρόνος πληρωμής εκ μέρους των δημοσίων αρχών, ο οποίος ανερχόταν σε 50 ημέρες για ολόκληρο το 2016, συνιστά συνεχή και συστηματική υπέρβαση των προθεσμιών πληρωμής που προβλέπονται στο άρθρο 4 της οδηγίας 2011/7 και παράβαση του άρθρου αυτού (βλ. σκέψεις 16, 22, 57, 59, 62 και 66 της εν λόγω αποφάσεως).

[28] Βλ., επ' αυτού, αιτιολογική σκέψη 24 της οδηγίας 2011/7.

[29] Βλ., επ' αυτού, αιτιολογική σκέψη 25 της οδηγίας 2011/7.

43. Στο πλαίσιο αυτό, πρώτον, πρέπει, αφενός, να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, η προθεσμία πληρωμής αρχίζει από την ημερομηνία κατά την οποία διενεργείται η αποδοχή, μόνον εφόσον προβλέπεται από τον νόμο ή τη σύμβαση διαδικασία αποδοχής. Αφετέρου, το άρθρο 4, παράγραφος 5, της οδηγίας 2011/7 διευκρινίζει, σε σχέση με την πρώτη αυτή διάταξη, ότι τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η μέγιστη διάρκεια της διαδικασίας αποδοχής δεν υπερβαίνει τις 30 ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής των αγαθών ή των υπηρεσιών, «εκτός εάν ρητά συμφωνήθηκε διαφορετικά στο κείμενο της σύμβασης και σε οποιαδήποτε έγγραφα υποβολής προσφοράς και με την προϋπόθεση ότι δεν είναι κατάφωρα καταχρηστική για τον πιστωτή υπό την έννοια του άρθρου 7». Συγκεκριμένα, κατά την αιτιολογική σκέψη 26 της ως άνω οδηγίας «η μέγιστη διάρκεια της διαδικασίας αποδοχής […] [δεν πρέπει] να υπερβαίνει, κατά γενικό κανόνα, τις 30 ημερολογιακές ημέρες, […] [εκτός από την] περίπτωση ιδιαίτερα σύνθετων συμβάσεων, αν τούτο συμφωνείται ρητά στη σύμβαση και σε οποιαδήποτε έγγραφα της διαδικασίας προσφορών και δεν είναι κατάφωρα καταχρηστικό για τον πιστωτή».

44. Από τη συνδυασμένη ερμηνεία της παραγράφου 3, στοιχείο α′, σημείο iv, και της παραγράφου 5 του άρθρου 4 της οδηγίας 2011/7 προκύπτει ότι η προθεσμία πληρωμής, στο πλαίσιο διαδικασίας αποδοχής, μπορεί να αποτελείται από αρχική μέγιστη προθεσμία 30 ημερών για τη διαδικασία αποδοχής, ακολουθούμενη από συμπληρωματική μέγιστη προθεσμία 30 ημερών για την εξόφληση του συμφωνηθέντος τιμήματος. Πράγματι, καίτοι δεν προκύπτει ρητώς από το γράμμα των διατάξεων αυτών ότι η προθεσμία πληρωμής έπεται της προθεσμίας επαληθεύσεως, η οικονομική, συμβατική και δημοσιονομική λογική υπαγορεύει, κατά κανόνα, ότι η πληρωμή πραγματοποιείται μόνον εφόσον έγιναν αποδεκτά τα παραδοθέντα αγαθά ή οι παρασχεθείσες υπηρεσίες.

45. Δεύτερον, διαπιστώνεται ότι η παράταση αυτή της γενικής προθεσμίας των 30 ημερών δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο α′, σημείο iv, και παράγραφος 5, της οδηγίας 2011/7 δεν επέρχεται αυτοδικαίως και δεν μπορεί να αποτελεί τον κανόνα. Ειδικότερα, η χρήση της μέγιστης προθεσμίας είναι δυνατή μόνον εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στις ως άνω διατάξεις, ήτοι εφόσον προβλέπεται από τον νόμο ή τη σύμβαση διαδικασία αποδοχής.

46. Ειδικότερα, υπό την έννοια αυτή, το άρθρο 4, παράγραφος 6, της ως άνω οδηγίας προβλέπει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν ότι η προθεσμία πληρωμής που ορίζεται στη σύμβαση δεν είναι μεγαλύτερη από τα χρονικά όρια των 30 ημερών που προβλέπονται στην παράγραφο 3, «*εκτός εάν ρητά συμφωνήθηκε διαφορετικά στο κείμενο της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι τούτο δικαιολογείται αντικειμενικά από την ιδιαίτερη φύση ή τα χαρακτηριστικά της σύμβασης*» [30]. Επιπλέον, ακόμη και υπό αυτές τις συνθήκες, «σε κάθε περίπτωση η προθεσμία δεν υπερβαίνει τις 60 [το πολύ] ημερολογιακές ημέρες». Μεταξύ των στοιχείων που θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν αντικειμενικά τέτοια παράταση της προθεσμίας λόγω διαδικασίας αποδοχής ενδέχεται να καταλέγεται το γεγονός ότι η εκτέλεση της συμβάσεως είναι ιδιαίτερα περίπλοκη από τεχνικής απόψεως.

47. Από τη συνδυασμένη ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφοι 3, 5 και 6 της οδηγίας 2011/7 προκύπτει, συνεπώς, ότι παράταση της γενικής προθεσμίας σε προθεσμία 60, κατά το μέγιστο, ημερών είναι δυνατή μόνον κατ’ εξαίρεση. Συγκεκριμένα, όπως επισήμανε το τμήμα μείζονος

[30] Η υπογράμμιση δική μου.

συνθέσεως του Δικαστηρίου, το άρθρο 4 της οδηγίας ορίζει ρητώς ότι «τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η προθεσμία πληρωμής να μην υπερβαίνει τις 30 ημέρες ή, *σε ορισμένες περιπτώσεις*, τις 60 το πολύ ημέρες» [31].

48. Τρίτον, η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από τους σκοπούς που επιδιώκονται με την εν λόγω οδηγία [32]. Το Δικαστήριο έχει κρίνει επ' αυτού ότι από τον συνδυασμό των αιτιολογικών σκέψεων 3, 9 και 23 της οδηγίας 2011/7 προκύπτει ότι οι δημόσιες αρχές, οι οποίες προβαίνουν σε σημαντικό όγκο πληρωμών προς τις επιχειρήσεις, διαθέτουν ασφαλέστερες, προβλέψιμες και συνεχείς ροές εσόδων συγκριτικά με τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, μπορούν να λάβουν χρηματοδότηση με ελκυστικότερους όρους σε σχέση με αυτές και εξαρτώνται λιγότερο από ό,τι οι επιχειρήσεις από τη διαμόρφωση σταθερών εμπορικών σχέσεων για την επίτευξη των στόχων τους. Όσον αφορά τις εν λόγω επιχειρήσεις, ωστόσο, οι καθυστερήσεις στις πληρωμές εκ μέρους δημοσίων αρχών προκαλούν αδικαιολόγητο κόστος για αυτές, επιδεινώνοντας τους περιορισμούς ρευστότητας και καθιστώντας περισσότερο περίπλοκη τη χρηματοοικονομική τους διαχείριση. Οι εν λόγω καθυστερήσεις πληρωμών επηρεάζουν επίσης αρνητικά την ανταγωνιστικότητά τους και την αποδοτικότητά τους, δεδομένου ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις υποχρεώνονται να ζητήσουν εξωτερική χρηματοδότηση εξαιτίας των καθυστερήσεων αυτών πληρωμών [33].

49. Ειδικότερα, όπως ορθώς επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο, η αιτιολογική σκέψη 23 της οδηγίας 2011/7 επιβεβαιώνει ότι η διάταξη που προβλέπει προθεσμία 60 ημερών δεν αποτελεί γενική διάταξη, αλλά περιορίζεται σαφώς στις περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει αντικειμενική δικαιολόγηση, είτε βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο α', σημείο iv, της ως άνω οδηγίας είτε βάσει της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού. Συγκεκριμένα, κατά την ως άνω αιτιολογική σκέψη 23, «[οι] μεγάλες προθεσμίες πληρωμής και οι καθυστερήσεις στις πληρωμές από δημόσιες αρχές, για εμπορεύματα και υπηρεσίες, προκαλούν αδικαιολόγητο κόστος για τις επιχειρήσεις. Επομένως, είναι σκόπιμο να καθιερωθούν ειδικοί κανόνες για τις εμπορικές συναλλαγές που αφορούν την πώληση εμπορευμάτων ή την παροχή υπηρεσιών από επιχειρήσεις σε δημόσιες αρχές, οι οποίοι θα πρέπει να προβλέπουν ειδικότερα προθεσμίες πληρωμής κατά κανόνα όχι μεγαλύτερες από 30 ημερολογιακές ημέρες, *εκτός αν στη σύμβαση προβλέπεται ρητά μεγαλύτερη προθεσμία η οποία τεκμηριώνεται αντικειμενικά υπό το πρίσμα του ιδιαίτερου χαρακτήρα ή των ειδικών χαρακτηριστικών της σύμβασης*, και σε κάθε περίπτωση, *όχι μεγαλύτερες* από 60 ημερολογιακές ημέρες» (η υπογράμμιση δική μου).

50. Ως εκ τούτου, η χρήση, εκ μέρους κράτους μέλους, της ευχέρειας να προβλέψει συμπληρωματική προθεσμία 30 ημερολογιακών ημερών για την πληρωμή των οφειλόμενων ποσών, πέραν των περιπτώσεων που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφος 4, της οδηγίας 2011/7 [34], πρέπει να προβλέπεται ρητώς στη σύμβαση και να τεκμηριώνεται αντικειμενικώς υπό το πρίσμα του ιδιαίτερου χαρακτήρα ή των ειδικών χαρακτηριστικών της συμβάσεως.

51. Εγείρεται, επομένως, το ζήτημα αν εθνική ρύθμιση που προβλέπει προθεσμία πληρωμής 60 ημερών ανεξαρτήτως περιστάσεων και για όλες τις συμβάσεις συνάδει με το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/7.

31 Απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας (σκέψη 44). Η υπογράμμιση δική μου.

32 Βλ. σημείο 1 των παρουσών προτάσεων.

33 Απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας (σκέψη 46).

34 Βλ. σημεία 38 και 42 των παρουσών προτάσεων.

52. Ως προς το ζήτημα αυτό, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι δεν απόκειται στο Δικαστήριο να αποφαίνεται, στο πλαίσιο προδικαστικής παραπομπής, επί της ερμηνείας των εθνικών διατάξεων ούτε να κρίνει αν η ερμηνεία τους από το αιτούν δικαστήριο είναι ορθή. Πράγματι, μόνον τα εθνικά δικαστήρια είναι αρμόδια να αποφαίνονται επί της ερμηνείας του εσωτερικού δικαίου[35]. Επομένως, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει, υπό το πρίσμα όλων των κρίσιμων κατά το εθνικό δίκαιο στοιχείων, αν το εθνικό δίκαιο προβλέπει κατά τρόπο επαρκώς τεκμηριωμένο την ανάγκη χρήσεως της διαδικασίας αποδοχής, ώστε να αποτραπεί ο κίνδυνος καταστρατηγήσεως, μέσω ενός γενικού κανόνα δικαίου, της γενικής υποχρεώσεως εξοφλήσεως εντός των 30 ημερών.

53. Εν προκειμένω, όμως, παρατηρώ ότι το αιτούν δικαστήριο δεν μνημονεύει καμία διάταξη του ισπανικού δικαίου που να αφορά ειδικώς τη διαδικασία αποδοχής ή συγκεκριμένο λόγο ο οποίος δικαιολογεί αντικειμενικώς την αναγκαιότητα συμπληρωματικής προθεσμίας πληρωμής 30 ημερών. Επιπλέον, κατά τη γνώμη μου, απλώς η μνεία της διαδικασίας αυτής σε εθνική νομοθεσία δεν αρκεί για να πληρούται η προϋπόθεση που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, στοιχείο α′, σημείο iv. Συγκεκριμένα, μια τέτοια διάταξη του εθνικού δικαίου θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα την καταστρατήγηση της γενικής υποχρεώσεως εξοφλήσεως εντός των 30 ημερών που θεσπίζεται στην οδηγία 2011/7 και την υπονόμευση της πρακτικής αποτελεσματικότητας της οδηγίας αυτής.

54. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω να δοθεί στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα η απάντηση ότι το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/7 δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία, στην περίπτωση συναλλαγών μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων αρχών, προβλέπει προθεσμία πληρωμής 60 ημερών κατά το μέγιστο, αποτελούμενη από αρχική προθεσμία 30 ημερών για τη διαδικασία αποδοχής ή επαληθεύσεως της αντιστοιχίας των παραδοθέντων αγαθών ή των παρασχεθεισών υπηρεσιών με τα οριζόμενα στη σύμβαση και από συμπληρωματική προθεσμία 30 ημερών για την εξόφληση του συμφωνηθέντος τιμήματος, υπό την προϋπόθεση ότι η εφαρμογή της συμπληρωματικής αυτής προθεσμίας εξαρτάται από την ύπαρξη ειδικής διαδικασίας αποδοχής ή επαληθεύσεως που προβλέπεται ρητώς από τον νόμο ή τη σύμβαση και εφόσον η χρήση της συμπληρωματικής αυτής προθεσμίας δικαιολογείται αντικειμενικώς υπό το πρίσμα του ιδιαίτερου χαρακτήρα ή των ειδικών χαρακτηριστικών της οικείας συμβάσεως.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

55. Με το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ’ ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, σημείο 8, της οδηγίας 2011/7 έχει την έννοια ότι το οριζόμενο σε αυτό «οφειλόμενο ποσό», αφενός, περιλαμβάνει τους τόκους υπερημερίας υπολογιζόμενους επί του συνολικού ποσού του τιμολογίου, ήτοι, συμπεριλαμβανομένου του ποσού του ΦΠΑ που αναλογεί στην πραγματοποιούμενη παροχή, και αφετέρου, αν είναι σκόπιμο προς τούτο να γίνεται διάκριση αναλόγως του χρονικού σημείου κατά το οποίο ο πιστωτής κατέβαλε το ποσό αυτό στο δημόσιο ταμείο.

56. Η περιφερειακή αρχή και η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν, κατ’ ουσίαν, ότι η συμπερίληψη του ΦΠΑ στη βάση υπολογισμού των τόκων υπερημερίας επιτρέπεται μόνον στην περίπτωση κατά την οποία ο πιστωτής αποδεικνύει ότι έχει καταβάλει το ποσό αυτό στο δημόσιο

[35] Πρβλ. απόφαση IOS Finance (σκέψη 21 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

ταμείο. Η Επιτροπή, από την πλευρά της, θεωρεί ότι ο ΦΠΑ θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στο ποσό που αποτελεί τη βάση υπολογισμού των τόκων υπερημερίας, ανεξαρτήτως του αν η πληρωμή του ΦΠΑ έγινε προκαταβολικώς, σε δόσεις ή έχει αναβληθεί.

57. Επισημαίνω ως προς το ανωτέρω ζήτημα ότι το άρθρο 2, σημείο 8, της οδηγίας 2011/7 ορίζει το «οφειλόμενο ποσό» ως «το κυρίως ποσό που θα έπρεπε να έχει καταβληθεί μέσα στη συμβατική ή τη νόμιμη προθεσμία πληρωμής, *συμπεριλαμβανομένων των* εφαρμοζόμενων *φόρων*, δασμών, τελών ή επιβαρύνσεων που καθορίζονται στο τιμολόγιο ή την ισοδύναμη απαίτηση πληρωμής» [36]. Επιπλέον, υπενθυμίζω ότι στις συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων αρχών οι τόκοι υπερημερίας που προβλέπονται στο άρθρο 4 της ως άνω οδηγίας καθίστανται απαιτητοί εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, ήτοι εφόσον ο πιστωτής έχει εκπληρώσει τις συμβατικές και νομικές του υποχρεώσεις και δεν έχει λάβει το οφειλόμενο ποσό εγκαίρως, εκτός εάν ο οφειλέτης δεν ευθύνεται για την καθυστέρηση.

58. Από το γράμμα των ως άνω διατάξεων προκύπτει ότι, με τη χρήση της φράσεως «συμπεριλαμβανομένων των […] φόρων», άνευ άλλης σχετικής διευκρινίσεως, το «οφειλόμενο ποσό» κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 8, της οδηγίας 2011/7 πρέπει σε κάθε περίπτωση να περιλαμβάνει τον ΦΠΑ και, κατά μείζονα λόγο, ότι ο νομοθέτης της Ένωσης δεν θέλησε να προβεί σε διάκριση αναλόγως του αν ο πιστωτής έχει προβεί σε, προκαταβολική ή μη, πληρωμή του ΦΠΑ στο δημόσιο ταμείο. Συνεπώς, η εξέταση του γράμματος της ως άνω διατάξεως οδηγεί στην εκτίμηση ότι η έννοια του «οφειλόμενου ποσού» περιλαμβάνει το ποσό του εφαρμοζόμενου ΦΠΑ που αναγράφεται στο τιμολόγιο ή στην ισοδύναμη απαίτηση πληρωμής, ανεξαρτήτως του αν ο πιστωτής έχει καταβάλει, προκαταβολικώς ή άλλως, το ποσό αυτό στο δημόσιο ταμείο.

59. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει επίσης από τη συστηματική ερμηνεία, στον βαθμό που καμία διάταξη της οδηγίας 2011/7 δεν προβλέπει εξαιρέσεις ή ειδικούς κανόνες για τον υπολογισμό των τόκων υπερημερίας. Συγκεκριμένα, το άρθρο 2, σημείο 5, της οδηγίας αυτής ορίζει απλώς ότι «τόκος υπερημερίας» είναι «ο νόμιμος τόκος υπερημερίας ή ο τόκος με επιτόκιο που έχει συμφωνηθεί μεταξύ επιχειρήσεων, υπό τους όρους που καθορίζονται στο άρθρο 7», χωρίς μνεία του ΦΠΑ. Επομένως, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι ο υπολογισμός των τόκων υπερημερίας γίνεται ανεξαρτήτως του τρόπου ή του χρόνου καταβολής του ΦΠΑ.

60. Ωστόσο, φρονώ ότι είναι χρήσιμο να διευκρινιστεί ότι, ενώ οι τόκοι υπερημερίας πρέπει να υπολογίζονται με βάση το συνολικό ποσό του τιμολογίου, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, οι τόκοι υπερημερίας, αυτοί καθ' εαυτοί, δεν υπόκεινται σε ΦΠΑ. Με άλλα λόγια, δεν αποτελούν μέρος της φορολογητέας βάσης του ΦΠΑ, διότι δεν αποτελούν αντάλλαγμα για τα παραδιδόμενα αγαθά ή τις παρεχόμενες υπηρεσίες, αλλά επιτελούν αμιγώς αντισταθμιστική λειτουργία.

61. Σχετικά με το ανωτέρω ζήτημα και επαλλήλως, υπενθυμίζω ότι το άρθρο 63 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ [37] προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι ο φόρος καθίσταται απαιτητός κατά τον χρόνο πραγματοποιήσεως της παραδόσεως αγαθών ή της παροχής υπηρεσιών. Ωστόσο, το άρθρο 66 της οδηγίας αυτής παρέχει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να παρεκκλίνουν από τον κανόνα του άρθρου 63, διαφοροποιώντας τον χρόνο κατά τον οποίο ο ως άνω ΦΠΑ καθίσταται απαιτητός, μεταξύ άλλων, κατά τον χρόνο που ο λήπτης πραγματοποιεί την πληρωμή. Σε τέτοια περίπτωση, επομένως, ο πιστωτής δεν οφείλει να καταβάλει τον ΦΠΑ στο δημόσιο ταμείο, διότι ο ΦΠΑ δεν

[36] Η υπογράμμιση δική μου.

[37] Οδηγία του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2006, σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας (ΕΕ 2006, L 347, σ. 1).

είναι «οφειλόμενος», στο μέτρο που δεν έχει καταβληθεί από τον οφειλέτη. Στην περίπτωση αυτή, οι τόκοι υπερημερίας δεν πρέπει να καλύπτουν το ποσό του ΦΠΑ, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν οφειλόμενοι «φόροι» κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 8, της οδηγίας 2011/7.

62. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω να δοθεί στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα η απάντηση ότι το άρθρο 2, σημείο 8, της οδηγίας 2011/7 έχει την έννοια ότι το «οφειλόμενο ποσό» περιλαμβάνει τους τόκους υπερημερίας οι οποίοι υπολογίζονται επί του συνολικού ποσού του τιμολογίου, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, και δη ανεξαρτήτως του αν ο πιστωτής έχει προκαταβάλει τον φόρο αυτόν στο δημόσιο ταμείο.

Πρόταση

63. Βάσει των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 2 de Valladolid (περιφερειακό διοικητικό πρωτοδικείο αριθ. 2 του Valladolid, Ισπανία) ως εξής:

1) Το άρθρο 6 της οδηγίας 2011/7/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές, έχει την έννοια ότι το δικαίωμα (ελάχιστης) αποζημιώσεως ύψους 40 ευρώ (ή ισοδύναμου ποσού) για έξοδα εισπράξεως εφαρμόζεται ανά τιμολόγιο (ή ανά εμπορική συναλλαγή) για το οποίο καταβάλλονται τόκοι υπερημερίας.

2) Το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/7 έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει, στην περίπτωση συναλλαγών μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων αρχών, προθεσμία πληρωμής 60 ημερών κατά το μέγιστο, αποτελούμενη από αρχική προθεσμία 30 ημερών για τη διαδικασία αποδοχής ή επαληθεύσεως της αντιστοιχίας των παραδοθέντων αγαθών ή των παρασχεθεισών υπηρεσιών με τα οριζόμενα στη σύμβαση και από συμπληρωματική προθεσμία 30 ημερών για την εξόφληση του συμφωνηθέντος τιμήματος, υπό την προϋπόθεση ότι η εφαρμογή της συμπληρωματικής αυτής προθεσμίας εξαρτάται από την ύπαρξη ειδικής διαδικασίας αποδοχής ή επαληθεύσεως που προβλέπεται ρητώς από τον νόμο ή τη σύμβαση και εφόσον η χρήση της συμπληρωματικής αυτής προθεσμίας δικαιολογείται αντικειμενικώς υπό το πρίσμα του ιδιαίτερου χαρακτήρα ή των ειδικών χαρακτηριστικών της οικείας συμβάσεως.

3) Το άρθρο 2, σημείο 8, της οδηγίας 2011/7 έχει την έννοια ότι το «οφειλόμενο ποσό» περιλαμβάνει τους τόκους υπερημερίας οι οποίοι υπολογίζονται επί του συνολικού ποσού του τιμολογίου, συμπεριλαμβανομένου του φόρου προστιθέμενης αξίας, και δη ανεξαρτήτως του αν ο πιστωτής έχει προκαταβάλει τον φόρο αυτόν στο δημόσιο ταμείο.